

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 388/04-59

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. mája 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Juraja Horvátha a Jána Lubyho prerokoval prijatú sťažnosť J. P., bytom T., zastúpeného advokátkou Mgr. Z. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 27 Cb 18/04 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 27 Cb 15/02) a v súčasnosti v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III ako právnom nástupcovi Okresného súdu Pezinok pod sp. zn. 27 Cb 18/04 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo J. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 27 Cb 18/04 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 27 Cb 15/02) a v súčasnosti v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III ako

právnom nástupcovi Okresného súdu Pezinok pod sp. zn. 27 Cb 18/04 porušené nebolo.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 388/04-35 z 1. decembra 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. P. (ďalej len „sťažovateľ“) doručení ústavnému súdu 8. apríla 2004, ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok (ďalej aj „okresný súd“) pod sp. zn. 27 Cb 18/04 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 27 Cb 15/02) a v súčasnosti v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III ako právnom nástupcovi Okresného súdu Pezinok pod sp. zn. 27 Cb 18/04.

Na základe výzvy ústavného súdu z 29. apríla 2004 sa k sťažnosti písomne vyjadril okresný súd podaním sp. zn. Spr. 2033/04 z 8. júna 2004, v ktorom okrem iného uviedol: *„Objektívne prieťahy boli spôsobené v čase od mája 2003 do 20. júla 2003, kedy sa vo veci nekonalo z dôvodu práceneschopnosti sudkyne (operácia) a následného čerpania dovolenky. K prieťahom došlo i v súvislosti s opisom rozhodnutia a jeho expedovaním (17. 10. 2003 - 19. 1. 2004), čo bolo spôsobené výmenou zapisovateľiek. Napriek týmto čiastkovým prieťahom sa domnievam, že v uvedených konaniach nedošlo k porušeniu čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.“*

Sťažovateľ na základe výzvy ústavného súdu z 21. februára 2005 zaujal prostredníctvom svojej právnej zástupkyne stanovisko k vyjadreniu okresného súdu podaním z 3. marca 2005, v ktorom konštatoval: *„Pojednávanie 25. marca 2003, na ktorom vystúpil len právny zástupca sťažovateľa, bolo totiž odročené bez uvedenia dôvodu, t. j. v rozpore s § 119 ods. 1 OSP (...). Inými slovami povedané, ak by aj účastníci konania spôsobili nejaké prieťahy (správanie odporcu v konaní nesmie ísť pritom na ťarchu sťažovateľa), tak tieto by nemali vplyv na to, že bolo rozhodnuté až 2. októbra 2003, pretože mohlo byť rozhodnuté už 25. marca 2003, resp. pojednávanie mohlo byť v tento deň odročené na vyhlásenie rozsudku.“*

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát ústavného súdu sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti, len na základe písomne predložených vyjadrení účastníkov a obsahu predloženého spisu.

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 27 Cb 18/04 (pôvodne sp. zn. 27 Cb 15/02) ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania:

- 9. máj 2002 - sťažovateľ podal okresnému súdu žalobu o zaplatenie 85 544 Sk s príslušenstvom;
- 12. jún 2002 - okresný súd vydal platobný rozkaz sp. zn. 14 Rob 136/02, proti ktorému podal žalovaný 9. júla 2002 odpor (23. júla 2002 okresný súd previedol spis z registra „Rob“ do registra „Cb“ a ďalej bol vedený pod sp. zn. 27 Cb 15/02);
- 8. august 2002 - sťažovateľ sa vyjadril k odporu;
- 22. október 2002 - okresný súd vyzval sťažovateľa, aby odstránil nedostatky žalobného návrhu a označil účastníkov konania;
- 4. november 2002 - sťažovateľ odpovedal na výzvu okresného súdu;

- 8. január 2003 - okresný súd nariadil pojednávanie na 18. február 2003, ktoré bolo odročené na 25. marec 2003, z dôvodu upresnenia nároku sťažovateľov;
- 18. marec 2003 - sťažovateľ, zobral v časti svoj žalobný návrh späť;
- 25. marec 2003 - pojednávanie bolo po vypočutí právneho zástupcu sťažovateľa bez uvedenia dôvodu odročené na 22. máj 2003;
- 9. máj 2003 - okresný súd oznámil účastníkom konania, že pojednávanie nariadené na 22. máj 2003 bude odročené na neurčito;
- 4. august 2003 - okresný súd nariadil pojednávanie na 2. október 2003, na ktorom rozhodol rozsudkom tak, že konanie v časti zastavil, v časti uložil povinnosť žalovanému, aby sťažovateľovi zaplatil úroky z omeškania, a zvyšok žalobného návrhu vylúčil na samostatné konanie, ktoré je od 22. marca 2004 vedené pod sp. zn. 27 Cb 18/04;
- 25. marec 2004 - okresný súd nariadil pojednávanie na 27. máj 2004, na ktorom rozsudkom čiastočne vyhovel žalobnému návrhu a sčasti žalobu zamietol. Proti predmetnému rozsudku sťažovateľ podal 15. júla 2004 odvolanie;
- 28. júl 2004 - okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie, ktorý sťažovateľ zaplatil 28. októbra 2004;
- 7. december 2004 - spis bol predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) za účelom rozhodnutia o odvolaní sťažovateľa.

Podľa zistenia ústavného súdu konanie je na krajskom súde vedené od 7. decembra 2004 pod sp. zn. 13 Cob 290/04 a do dňa rozhodnutia o sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom krajský súd o odvolaní nerozhodol.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Článok 48 ods. 2 ústavy ustanovuje právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (IV. ÚS 232/03, IV. ÚS 140/04). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto ústavné právo objektívne realizovalo.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, čo je zásadne to isté právo, ktoré pre účastníka konania zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa posudzovanie otázky, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzuje vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci (1), správanie účastníka konania (2) a postup, akým v konaní postupoval súd (3).

1) Predmetom konania pred okresným súdom je nárok sťažovateľa na zaplatenie zmluvnej pokuty s prísl. vyplývajúcej zo zmluvy o dielo. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa a okresného súdu ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o skutkovej alebo právnej zložitosti.

2) Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa

čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd z obsahu spisu zistil, že sťažovateľ žiadnym úkonom neprispel k priet'ahom alebo k spomaleniu postupu okresného súdu, sťažnosťou na priet'ahy v konaní podanou orgánu štátnej správy súdu (29. decembra 2003) sa domáhal urýchlenia konania v jeho veci a okresný súd listom sp. zn. Spr. 2001/04 z 26. januára 2004 uznal túto sťažnosť sťažovateľa za dôvodnú. I napriek tomu vo vyjadrení sp. zn. Spr 2033/04 doručenom ústavnému súdu 14. júna 2004 uviedol, že: „*Sťažovateľ spôsobil čiastočné prekážky najmä tým, že nesprávne označil odporcu, na túto skutočnosť bol súdom vyrozumený prípisom z 30. 8. 2002 a táto vada bola odstránená 4. 11. 2002*“, s čím sa ústavný súd nestotožňuje, pretože sťažovateľ tento nedostatok odstránil ešte pred vydaním platobného rozkazu podaním zo 4. júna 2002 (doručeným okresnému súdu 5. júna 2002), keď preukázal právnu subjektivitu účastníkov konania výpismi zo živnostenského a obchodného registra.

3) Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či v uvedenom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd konal od podania žalobného návrhu (9. máj 2002) plynulo, jednotlivé úkony vo veci vykonával priebežne a jeho činnosť smerovala k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa, o čom svedčí i tá skutočnosť, že o časti nároku sťažovateľa rozhodol 2. októbra 2003 rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť 12. februára 2004.

Ústavný súd síce zistil v postupe okresného súdu ojedinelú nečinnosť v trvaní 5 mesiacov, ktorá sa vyskytla v období od 2. augusta 2002, keď žalovaný zaplatil súdny poplatok za podaný odpor, do 8. januára 2003, keď okresný súd určil termín pojednávania na 18. február 2003, ale toto obdobie nedosahuje intenzitu zdôvodňujúcu záver o existencii zbytočných priet'ahov v konaní.

O ďalšom nároku sťažovateľa na zaplatenie zmluvnej pokuty a úrokov z omeškania okresný súd koná tiež priebežne od 22. marca 2004, keď bol tento sťažovateľom uplatnený nárok vylúčený na samostatné konanie. Aj o tejto časti nároku sťažovateľa okresný súd 27. mája 2004 rozhodol rozsudkom, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie. O odvolaní sťažovateľa dosiaľ krajský súd nerozhodol.

Napriek tomu, že sťažovateľom napadnuté konanie pred okresným súdom trvá od 9. mája 2002, hodnotí ústavný súd obdobia nečinnosti okresného súdu ako také, ktoré nereprezentujú potrebnú mieru, ktorá by vzhľadom na svoju intenzitu zasiahla do základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov (m. m. IV. ÚS 245/03), a na základe toho rozhodol, že jeho právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v označenom konaní porušené nebolo.

Ústavný súd pri tomto rozhodnutí vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry (I. ÚS 35/01, IV. ÚS 203/03, IV. ÚS 58/04), podľa ktorej ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a tým aj porušenie práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na takýto záver ústavného súdu bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa a rozhodovať o nich.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. mája 2005